

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas No.:1964/39

Karar No.:1964/72

Karar tarihi:14/12/1964

Resmi Gazete tarih/sayı:6.3.1965/11946

İtirazda bulunan : Kızıltepe Sulh Ceza Mahkemesi

İtirazın konusu : Kaçakçılığın Men ve Takibi hakkındaki 1918 sayılı Kanunun 6829 sayılı Kanunla değişik 55 inci maddesinin "Sulh ceza mahkemelerinden verilen hüküm veya kararlar katidir." hükmünü kapsayan 3 üncü fıkrasının 334 sayılı Anayasa'nın 139 uncu maddesine aykırı olduğu ileri sürülerek iptali istenmiştir.

Olay :

Kaçak eşyayı evinde bulundurmaktan sanık A. I. hakkındaki 1918 sayılı Kanunun değişik 25 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarına göre açılan kamu dâvası üzerine Kızıltepe Sulh Ceza Mahkemesinde yapılan duruşmada "Anayasa'nın 139 uncu maddesi Yargıtay'ın Adliye mahkemelerinden verilen karar ve hükümlerin son mercii olduğunu belirtmektedir. Ceza hukukunda esas olan, her hükmün, temyiz murakebesinden geçmesidir. Bazı hafif para cezalarını müştekim ilâmların ve kanunda kesin olduğu yazılı bulunan suçlara ait hükümlerin kesin olması ve temyiz edilmemesi bu kaidenin istisnasını teşkil etmektedir. Ancak hürriyeti bağlayıcı cezaya mahkûmiyet halinde dahi hükmün kesin olması ceza hukuku prensiplerine aykırıdır ve hapis cezasını müştekim bir fiilden dolayı verilen mahkûmiyeti müstelzim cezanın bu kaidenin istisnası olarak kabulüne ceza hukuku prensipleri manidir. Hapsi müstelzim fiiller hakkında verilen kararların temyiz murakebesine tabi olması zorunludur ve bu sebeple kaçakçılık yasasının sulh mahkemelerinden verilen kararların kesin olduğunu belirten 58/2 nci maddesi 334 sayılı Anayasa'nın 139 uncu maddesine aykırı bulunduğu" kanısı ile Anayasa Mahkemesine başvurulmasına, dâvanın görülmesinin geri bırakılmasına ve bu kararlar ilgili kâğıtların Mahkememize gönderilmesine 14/9/1964 gününde karar verilmiştir.

İnceleme :

Anayasa Mahkemesi içtüzüğünün 15 inci maddesi gereğince 13/10/1964 gününde yapılan ilk incelemede dosyada eksiklik bulunmadığı anlaşıldığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle karar verilmiş ve mahkeme kararında her ne kadar itiraz konusu olarak 1918 sayılı Kanunun değişik 58/2 nci maddesi gösterilmiş bulunmakta ise de bu madde mahkemelerden bu kanun hükmüne göre verilecek cezaların tecil edilemeyeceğine ilişkin olup gerekçede 1918 sayılı yasanın sulh mahkemelerinden verilen kararların kesin olduğunu belirten hükmüne itiraz edilmekte olduğu açıkça gösterilmiş ve bu hüküm kanunun 55 inci maddesinin 3 üncü fıkrasında yer almış olması sebebiyle incelemenin bu maddenin sözü edilen fıkrası üzerinde yapılması kararlaştırılmış ve esasın incelenmesi için 14/12/1964 gününde yapılan toplantıda dosyadaki belgeler, mahkemenin gerekçeli kararı, Anayasa'nın ve 1918 sayılı Kanunun itiraz konusu ile ilgili maddeleri, bu maddelerin gerekçeleri ve hazırlanan raporu okunduktan sonra gereği görüşülüp düşünüldü :

Gerekçe :

İtiraz konusu 1918 sayılı Kanunun 55 inci maddesinde şöyle denilmektedir :

Esas No.:1964/39
Karar No.:1964/72

"Madde 55- Bu kanunu 12 nci ve 13 üncü maddeleriyle 14 üncü maddenin birinci ve 16 nci maddenin sonuncu fıkralarında yazılı fiillere gümrük memurlarından teşekkül eden komisyonlarca ve 25 inci maddenin 1 ve 2 fıkralariyle 44 üncü maddede yazılı fiillere -mahallî sulh ceza mahkemesince, on sene ve daha yukarı hapis veya ağır hapis veya idam cezalarını müstelzim suçlara ağır ceza mahkemesince ve bunlar dışında kalan suçlara da asliye ceza mahkemesince bakılır.

Gümrük komisyonlarınca verilen kararlara karşı suçlu veya gümrük idaresinin komisyona dâhil bulunmayan âmiri tarafından tebliğ tarihinden itibaren bir hafta içinde sulh ceza mahkemelerine itiraz olunabilir.

Sulh mahkemelerinden verilen hüküm veya kararlar katidir." İtiraza dayanak gösterilen Anayasa'nın 139 uncu maddesinde de şöyle denilmektedir :

"Madde 139- Yargıtay, Adliye mahkemelerince verilen karar ve hükümlerin son inceleme merciidir. Kanunla gösterilen belli dâvalara da ilk ve son derece mahkemesi olarak bakar.

Yargıtay üyeleri Yüksek Hâkimler Kurulunca; Yargıtay Birinci Başkanı ile ikinci başkanları ve Cumhuriyet Başsavcısı Yargıtay Büyük Genel Kurulunca, üye tam sayılarının salt çoğunluğu ile ve gizli oyla seçilir.

Yargıtay'ın kuruluşu, işleyişi, başkan ve üyelerin ve diğer mensuplarının nitelikleri kanunla düzenlenir."

Anayasa'nın 151 inci ve Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri hakkındaki 22/4/1962 günlü ve 44 sayılı Kanununun 27 nci maddeleri uyarınca mahkemelerin bir kanun hükmünün Anayasa'ya aykırılığını ileri sürerek Mahkememize başvurabilmeleri için bakmakta oldukları bir dâvanın bulunması ve iptali istenen kanun hükmünün de o dâvada uygulanması şarttır. Olayda Kızıltepe Sulh Ceza Mahkemesinin bakmakta olduğu bir dâva varsa da bu dâvada söz konusu 1918 sayılı Kanununun 6829 sayılı Kanunla değişik 55 inci maddesinin üçüncü fıkrası mahkemece uygulanacak değildir, İptali istenen üçüncü fıkroda öngörülen kesinlik, mahkeme kararında belirtilmesi gereken bir husus olmayıp, kanunun kabul ettiği hukuki bir durumdur ve sanığa isnat olunan suçta uygun madde uyarınca verilecek cezayı kapsayan hükmün niteliğini gösterir. Mahkeme bu maddeye dayanarak bir hüküm tesis etme mevkiinde değildir.

Bir hükmün temyiz kabiliyeti bulunup bulunmadığının incelenmesi yetkisi, hükmü veren mahkemeye ait olmayıp Ceza Yargılamaları U. K. nun 315 inci maddesi gereğince Yargıtay'a ait bulunmaktadır Mahkeme ancak temyiz süresinde yapılıp yapılmasını ve temyiz şartının yerine getirilip getirilmediğini incelemeğe yetkilidir. Usul Kanununun, hükmün gerekçesinin ve hüküm fıkrasının kapsayacağı hususları belli eden 268 inci maddesinde, kanun yollarına başvurulabileceğinin de hüküm fıkrasında belirtileceğini gösteren bir hükme yer verilmemiştir.

Böylece 1918 sayılı Kanunun değişik 55 inci maddesinin üçüncü fıkrasını uygulayacak durumda olmayan mahkemenin bu fıkranın iptal edilmesi için Anayasa Mahkemesine başvurmaya yetkisi yoktur ve itirazın yetkisizlik yönünden reddi gerekir.

Sonuç :

İtirazın, itirazda bulunan mahkemenin yetkisizliği yönünden reddine 14/12/1964 gününde oybirliği ile karar verildi.

Esas No.:1964/39
Karar No.:1964/72

Başkan
Lütfi Akadlı

Üye
Cemalettin Köseoğlu

Üye
Asım Erkan

Üye
Rifat Göksu

Üye
İ. Hakkı Ülkmen

Üye
Şemssettin Akçoğlu

Üye
İbrahim Senil

Üye
A. Şeref Hocaoğlu

Üye
Salim Başol

Üye
Celâlettin Kuralmen

Üye
Hakkı Ketenoğlu

Üye
Ahmet Akar

Üye
Muhittin Gürün

Üye
Lûtfi Ömerbaş

Üye
Ekrem Tüzemen